

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

31 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:

președinte

judecători

Nadejda TOMA

Liliana CATAN

Iurie DIACONU

Ion GUZUN

Victor BOICO

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 aprilie 2022, în cauza penală privindu-l pe

ȚĂRUȘ Victor Xxxxxx *născut la xx xxxxx xxxx, originar și domiciliat în s. Xxxxxx, r-nul Xxxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.03.2020 – 22.11.2021;

Instanța de apel: 09.12.2021 – 05.04.2022;

Instanța de recurs: 14.07.2022 – 31.10.2022.

Asupra recursului ordinar menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 22 noiembrie 2021, Țăruș Victor a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (1) la 200 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

De la Țăruș Victor s-a încasat în beneficiul statului suma de 640 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare.

Prin sentință a fost soluționată și chestiunea privind corpurile delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Țăruș Victor la 04 septembrie 2019, aproximativ la ora 19:00, aflându-se în stradă, în apropierea domiciliului său situat în s. Xxxxxx, r-nul Xxxxxx, acționând cu intenție, adică dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, în timpul unui conflict cu Mihail Olevschi, din motiv de răzbunare, în scopul vătămării integrității corporale l-a trântit la pământ pe ultimul, s-a urcat cu tot corpul deasupra lui și cu o intensitate sporită l-a apăsât cu cotul pe piept, în regiunea gâtului, cauzându-i conform raportului de

expertiză judiciară nr. 201918D0108 din 20 noiembrie 2019 vătămări corporale medii sub formă de leziunea sindesmozei acromioclaviculare pe dreapta.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.152 alin. (1) Cod penal, adică *vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute de art. 151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.*

3. Temeinicia și legalitatea sentinței a fost atacată cu apel de către *avocatul Vitalie Cucos în numele inculpatului*, prin care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

În motivarea cererii de apel avocatul a invocat că:

- în ședința de judecată nu s-a demonstrat faptul aplicării acțiunilor violente din partea lui Țăruș Victor împotriva lui Olevschi Mihail, iar în situația în care am admite cauzarea cărorva vătămări lui Olevschi Mihail prin acțiunile inculpatului, atunci acțiunile acestuia urmau a fi calificate în baza art. 157 Cod penal, adică cauzarea din imprudență a vătămarilor corporale medii, cu liberarea de la răspundere a inculpatului din motivul expirării termenului de prescripție.

3.1. Până la începerea examinării în fond a cererii de apel, inculpatul Țăruș Victor a depus o cerere, prin care a indicat că recunoaște vina, se căiește de cele comise și a solicitat aplicarea în privința sa a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 05 aprilie 2022, apelul declarat a fost admis, casată parțial sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Procesul penal în privința lui Țăruș Victor recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal a fost încetat, cu liberarea acestuia de răspundere penală în temeiul art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute fără modificări.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a reținut că la data de 24 decembrie 2021, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Legea nominalizată a fost publicată în Monitorul Oficial la data de 31 decembrie 2021, intrând în vigoare de la această dată.

În particular, potrivit art. 1 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta Lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care

sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2–5, 7.

În corespundere cu prevederile art. 2 alin. (1) din Legea menționată, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

Iar alineatul (4) al aceluiași articol stipulează că, în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Totodată Colegiul penal a relevat că, la art. 6 din Legea nr. 243 din 24.12.2021 sunt prevăzute temeiurile care fac imposibilă aplicarea actului de amnistie.

În această ordine de idei Colegiul penal a conchis că, amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa.

La caz Colegiul penal a reținut că, în cadrul examinării cauzei în ordine de apel inculpatul Țăruș Victor a recunoscut vina și prin cerere scrisă a solicitat aplicarea în privința sa a actului de amnistie, astfel, se constată că la cazul dedus judecării sunt aplicabile prevederile art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021.

Prin urmare, luând în considerație că pe parcursul examinării cauzei penale a fost stabilită cu certitudine vinovăția inculpatului Țăruș Victor Simion în comiterea infracțiunii prevăzute la art.152 alin. (1) Cod penal, infracțiune care a fost comisă până la intrarea în vigoare a Legii nr. 243 din 24.12.2021, pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă a închisorii de până la 5 ani, inculpatul și-a recunoscut vina și și-a dat acordul la aplicarea actului de amnistie, constatându-se lipsa temeiurilor prevăzute la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 care ar împiedica aplicarea actului de amnistie de către instanța de judecată, Colegiul penal *a conchis asupra liberării lui Țăruș Victor de la executarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 200 ore pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin. (1) Cod penal*, or, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei, precum și altor consecințe ale condamnării.

Astfel, Colegiul *a încetat procesul* penal în privința lui Țăruș Victor recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal,

cu liberarea acestuia de executarea pedepsei penale în temeiul art. 2 alin. (4) a Legii nr. 243 din data de 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, iar în rest sentința se va menține fără modificări.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, recurs ordinar declară *procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc*, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, solicită casarea acesteia în partea încetării procesului penal, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului menționează că:

- decizia instanței de apel, ce ține de încetarea în privința lui Țăruș Victor a procesului penal, în temeiul art. 2 alin. (1) al Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12.2021, recunoscut vinovat pe art. 152 alin. (1) Cod penal, și liberarea acestuia de răspundere penală, este una ilegală și neîntemeiată;

- o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art. 285 alin. (2), 274 pct. 4) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea, reducerea ori comutarea pedepselor penale;

- instanța de apel corect a concluzionat faptul că inculpatul Țăruș Victor cade sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, însă incorect a încetat procesul penal pe art. 152 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de răspundere penală;

- cu toate că în descriptivul sentinței, instanța de apel, face referire la prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, indicând că sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal și în cazurile prevăzute de art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal, în dispozitiv pronunță soluție de încetare a procesului penal în privința lui Țăruș Victor recunoscut vinovat conform art. 152 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acesteia de la executarea pedepsei penale în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova;

- instanța de apel, în rezultatul examinării apelului, urma să admită apelul, considerând vinovat pe Țăruș Victor conform art. 152 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de pedeapsă, prin urmare, să adopte o decizie de condamnare în baza prevederilor art. 389 alin. 4) pct. 2) Cod de procedură penală.

5.2. Pe marginea recursului declarat, referință nu a fost depusă.

6. Obiect de examinare a instanței de recurs îl reprezintă doar chestiunea privind aplicarea Legii nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată (art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală).

Din raportarea jurisprudenței naționale la cea a CtEDO rezultă că în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârea acesteia urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar, art. 6 CEDO este încălcat (*hotărârea CEDO Leoni versus Italia*).

Reieșind din temeiurile de drept ale recursului ordinar declarat, se reține că titularul invocă incidența cazurilor de casare prevăzute la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Verificând și analizând decizia instanței de apel, raportat la argumentele recurentului, Colegiul a reținut că acestea și-au găsit confirmare și statuează că instanța de apel și-a motivat soluția contradictoriu și partea descriptivă nu corespunde dispozitivului hotărârii.

Colegiul menționează că la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 și art. 397 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea.

Totodată, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date.

La caz, prima instanță a examinat învinuirile aduse în fond și a adoptat soluția de condamnare a lui Țăruș Victor în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 200 de ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

Criticând sentința pentru netemeinicie, apel a declarat avocatul, care a solicitat achitarea inculpatului, iar în ședința de judecată a instanței de apel, inculpatul a solicitat aplicarea Legii nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Instanța de apel expunându-se asupra solicitării inculpatului a conchis că starea de fapt concordă cu cea de drept, Țăruș Victor corect fiind recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal și a decis că „*Procesul penal în*

cauza lui Țăruș Victor recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal a fost încetat, cu liberarea acestuia de răspundere penală în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”.

Deși în descriptivul sentinței, instanța de apel, face referire la prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, indicând că sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei, conform art. 107 Cod penal și în cazurile prevăzute de art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal, în dispozitiv a pronunțat soluția de încetare a procesului penal în privința lui Țăruș Victor recunoscut vinovat conform art. 152 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei penale în temeiul art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Colegiul găsește necesar a puncta că această statuare a instanței de apel contravine normelor penale și celor de procedură penală precum și practicii judiciare constante, or, chiar dacă se constată că sentința de condamnare este întemeiată (partea descriptivă a hotărârii), se conchide că procesul penal urmează a fi încetat (partea dispozitivă).

În corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit căroră se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art. 391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art. 345 Cod de procedură penală coroborat cu art. 350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art. 389-390 Cod de procedură penală.

Tot aici se menționează că, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii

formulate inculpatului în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală).

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 aprilie 2022, în cauza penală privind-l pe ȚĂRUȘ Victor Xxxxxx și dispune rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată. pronunțată integral la 09 decembrie 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecători

Liliana CATAN

Iurie DIACONU

Ion GUZUN

Victor BOICO